

CODEX VAN HET ANTWERPSE STUDENTENLEVEN

Tweede editie, 2023

© de auteurs. [Neem contact op](#) als je (delen) wil gebruiken of aanpassen

Voorwoord bij de codex

Het studentenleven in Antwerpen – en Vlaanderen in het algemeen – kent een lange traditie. Doorheen de jaren werden gebruiken, woordenschat en liederen doorgegeven van de ene generatie studenten op de volgende. We kennen deze authentieke studentikoze cultuur tot op vandaag. Het doel is nog steeds hetzelfde: verbroedering en vriendschap tussen studenten. Deze studentikoze tradities zijn dan ook een rode draad in de onvergetelijke herinneringen die velen hebben aan hun heerlijke studententijd.

Ondanks zijn rijke geschiedenis staat onze studentikoze cultuur niet stil. Tradities evolueren en zo groeiden ook in Antwerpen eigen gebruiken. Het was dus hoog tijd om onze originele Antwerpse studentikoze traditie te documenteren.

Deze verzameling regels en plechtigheden, de feitelijke codex van dit boek, zijn een bron van richtlijnen en gebruiken om naar terug te grijpen en op voort te bouwen. Ze codificeert een terminologie en organisatie die de geldende gewoontes in Vlaanderen verenigt met onze unieke Antwerpse accenten. Hierbij hebben we een balans gezocht tussen hoe het hoort naar aloude traditie en hoe het er tegenwoordig in Antwerpen aan toegaat.

Merk op dat gebruiken kunnen variëren van club tot club. In onze bruisende studentenstad heeft elke vereniging haar eigen identiteit, die verder reikt dan de kleuren die ze draagt. Het is een heuse verrijking dat elke club haar eigen klemtonen legt binnen de bredere Antwerpse traditie. We moedigen clubs van harte aan om hun eigen gebruiken en geschiedenis met trots te koesteren en die te documenteren in hun statuten en clubarchief.

De regels in deze codex zijn niet absoluut. De cantus staat of valt met de balans tussen het afdwingen van de regels voor de orde en het vieren van de teugels voor het spontane plezier. Cantusreglementen zijn een middel voor een fijne avond en geen doel op zich. Je kunt er het best speels en met inzicht mee omgaan.

Laat ons ten slotte benadrukken dat je het studentenleven het best ontdekt door het te ervaren. Ga ook eens cantussen bij verenigingen waar je minder mee in aanraking komt en verken de variëteit van het rijke Antwerpse studentenleven.

DE CLUB

DE CLUB EN HAAR LEDEN

1. – De club is een groepering van (oud-)studenten en sympathisanten die zich verenigen rond een gemeenschappelijke geest, zoals afkomst, studierichting of ideologie. Haar doel is onder meer het aanbieden van kameraadschap en studentikoze activiteiten.
2. – De club is vrij om zich aan te sluiten bij een koepelvereniging. Noch de club, noch het bestuur kan hiertoe gedwongen worden.
3. – Het bestuur van de club is het praesidium. Het wordt aangeduid om activiteiten, financiën, communicatie en de dagelijkse werking van de club te beheren voor één academiejaar.
4. – Het praesidium bestaat minstens uit vier leden: de praeses (voorzitter), ab-actis (secretaris), quaestor (penningmeester) en schachtenmeester, soms ook schachtentemmer genoemd. Verdere praesidiumleden zijn door de club vrij te kiezen.
5. – Ieder academiejaar wordt het praesidium verkozen. De procedure hiervoor wordt bepaald in de statuten van de club.
6. – De leden van de club worden commilitones genoemd (enkelvoud: commilito). De commilitones bestaan uit de schachten en de ontgroende leden, die ook ouderejaars genoemd worden.
7. – Schachten zijn personen die willen toetreden tot de club. Ze worden lid van de club door de doop, een ludieke initiatieplechtigheid. Na deze voorlopige opname vallen ze onder de hoede van de schachtenmeester.
8. – De schachtenmeester staat in voor de vorming van de schachten tot volwaardige clubleden. Hij¹ beoordeelt of een schacht gedoopt, dan wel ontgroend mag worden. Schachten moeten de aanwijzingen van hun schachtenmeester volgen, die op zijn beurt verantwoordelijk is voor hen. Zo kunnen schachten de werking van de club leren kennen zonder gebonden te zijn aan alle plichten die volwaardige leden bindt.
9. – Voor of tijdens de doop kan de schachtenmeester een ouderejaars aanduiden als peter (of meter) van de schacht. De peter maakt de schacht wegwijs in het studentenleven en staat de schachtenmeester bij in de vorming van de schacht.
10. – De schacht toont engagement tegenover zijn meester, zijn peter en de club en stelt zich leergierig op.
11. – Als de schacht de waarden van de club opgenomen heeft en zijn rechten en plichten als commilito kent, kan hij ontgroend worden. Dit is een plechtige ceremonie waarop de schacht als volwaardig lid opgenomen wordt in de club.

¹ In deze clubcodex wordt op geen enkele plaats een onderscheid gemaakt in gender. Elke *hij* kan gelezen worden als *hij*, *zij* of *x*. Het is ook toegestaan om functietitels aan te passen omwille van gender (bv. schachtenmeesteres).

12. – Bij sommige clubs krijgen of kiezen leden een clubnaam. Door het gebruik van deze clubnaam wordt het burgerlijke leven opzigezet en wordt de identiteit binnen de club bekrachtigd.

13. – De bijzondere werking van de club wordt verder beschreven in de statuten van de club.

DE KLEUREN

Door de clubkleuren te dragen, kom je uit voor de gedachte van de club. Pet en lint zijn uiterlijke kenmerken van overtuiging en kameraadschap. Het zijn symbolen die de club en haar waarden weerspiegelen. Ze moeten met zorg en eerbied behandeld worden.

14. – Een club heeft twee of drie clubkleuren, die de afkomst of de waarden van de club symboliseren. Deze worden uitgedragen op de clubsymbolen die gedragen worden (pet, lint, vlag ...), maar ook op publicaties, website, promomateriaal, enzovoort.

15. – Het monogram van de club, ook de *zirkel* genoemd, is een symbool dat opgebouwd is uit door elkaar gevlochten letters die in een vloeiende pennentrek geschreven worden. Het bevat de letters V C F en de eerste letter van de clubnaam. Dit staat voor *Ut Vivat, Crescat et Floreat*: moge de club leven, bloeien en groeien. Rechts van het monogram wordt gewoonlijk een uitroepteken geplaatst.

16. – Elke club heeft een clublied. Alle leden van de club kennen dit lied vanbuiten. Het clublied wordt rechtstaand met de hand op de borst gezongen.

HET WAPENSCHILD

17. – Het wapenschild van de club heeft de vorm van een heraldisch schild. De club is vrij in de indeling van dit schild. Traditioneel wordt het schild verticaal gedeeld. In het linkerdeel² staan de clubkleuren als schuine kleurstroken die van linksboven naar rechtsonder lopen. Op de clubkleuren wordt het monogram aangebracht in zwart, goud of zilver. Binnen het rechterdeel staan bijkomende symbolen die relevant zijn voor de club. De leuze (of naam) van de club kan in het schildhoofd gezet worden.

18. – Het schild wordt gemaakt uit hout. Aan de achterzijde is er voor een manier gezorgd om het schild op te hangen. Een club kan (een duplicaat van) haar schild aan de muur hangen in haar clubcafé, cantuszaal ... Een wapenschild is 70 cm hoog en 50 cm breed. Deze standaardmaat zorgt voor uniformiteit als er meerdere clubschilden naast elkaar uitgehangen worden.

HET CLUBLINT

19. – Het clublint is ongeveer 1,20 m lang en 3 cm breed. Het bestaat uit twee of drie kleurbanden, overeenkomstig met de clubkleuren. De rand van het lint kan afgebiesd worden in een detailkleur: zilver of goud.

² Een wapen wordt gelezen vanuit het standpunt van de wapendrager: links is rechts en omgekeerd.

20. – Het clublint wordt op iedere clubactiviteit gedragen. Ontgroende leden dragen het over de rechterschouder, schachten over de linkerschouder.

21. – De schachtenmeester draagt een tweede clublint over zijn linkerschouder tijdens het uitvoeren van zijn functie.

22. – Het praesidium mag een ereclublint uitreiken aan een persoon als erkenning voor uitzonderlijke verdiensten tegenover de club. Op een ereclublint worden twee gekruiste eikenbladeren geborduurd in de detailkleur van het lint.

HET PRAESIDIUMLINT

23. – Het praesidiumlint is gewoonlijk 2,10 m lang en 10 tot 12 cm breed. Het bestaat uit dezelfde kleurbanden als het clublint. Het lint heeft aan de uiteinden franjes en wordt bijeengehouden met een decoratief koord, beide in de detailkleur van het lint. Het wordt gedragen door de praesidiumleden van de club. In sommige clubs draagt alleen de praeses zo een lint.

24. – Op het praesidiumlint wordt het schild ter hoogte van het hart aangebracht. Onder het schild kunnen de functie en het jaartal geborduurd worden, bijvoorbeeld: *Quaestor 2021–2022*. Latere functies worden onderaan toegevoegd.

25. – In een lustrumjaar kan boven het clubschild een lauwerkrans geborduurd worden op het lint. Daarin staat het aantal jaren dat de club bestaat (5 of een meervoud daarvan).

DE BIERPET

26. – De bierpet is een lage, ronde pet zonder vizier. De rand bestaat uit kleurbanden uitgevoerd in de kleuren van de club, in dezelfde volgorde als op het clublint. De kruin wordt uitgevoerd in de hoofdkleur van de club. Op de kruin wordt het monogram van de club geborduurd in de detailkleur van het lint.

27. – Enkel ontgroende leden van de club dragen bierpetjes. Ze worden op het achterhoofd gedragen.

28. – Op een galabal of andere plechtige gelegenheid kan de bierpet op de linkerschouder van het kostuumvest gespeld worden.

DE DOOPFRAK

29. – De frak is een witte jas, model labojas of doktersjas. Ontgroende leden mogen deze dragen bovenop het clublint en andere kledij. De club bepaalt of en wanneer leden een doopfrak dragen. Meestal is dit tijdens de doop, maar bijvoorbeeld ook tijdens cantussen.

DE CANTUS

HET VERLOOP VAN DE CANTUS

30. – Voor aanvang van de cantus wordt de cantuszaal klaargezet door de schachten onder leiding van de schachtenmeester. De schachtenmeester waakt over de orde in de clubzaal tot het binnentreden van de senior.

31. – Op uitnodiging van de club kunnen personen die geen lid zijn van de club te gast zijn op de cantus. Gasten worden gelijkgesteld aan de commilitones van de club.

32. – De deelnemers van de cantus moeten zich met clublint en codex (en eventueel andere attributen: pet, frak ...) in de cantuszaal bevinden voor aanvang van de cantus. Na aanvang van de cantus wordt er enkel binnengekomen op een moment dat het niet stoort: niet tijdens het zingen, niet tijdens een aankondiging en niet terwijl iemand het woord heeft.

33. – Er wordt van alle aanwezigen verwacht respectvol om te gaan met elkaar, elkaars bezittingen, eigendommen van de club en de locatie. Clubsymbolen, linten, codices ... doelbewust ontvreemden staat gelijk aan diefstal, ongeacht of deze bewaakt zijn of niet. Hier kan dan ook geen beloning voor geëist worden. Foto's en opnames worden enkel gemaakt of gedeeld met toestemming van de personen die erin voorkomen.

34. – Bij het binnentreden van de senior of bij de start van de cantus heft de corona het lo Vivat aan. Dit wordt gevolgd door het Gaudeamus Igitur en het clublied van de club.

35. – Om appreciatie of sympathie te tonen, wordt niet in de handen geklapt maar wordt er met de knokkels op de tafel geknokkeld.

36. – Aan de clubtafel worden de bierpetjes nooit afgenomen. Bij het verlaten van de clubtafel plaatst men zijn bierpet op zijn glas.

37. – Op commando van de senior kan een voornaam persoon (prosenior van de club, senior van verbroederde club ...) verwelkomd worden met een lo Vivat.

38. – De cantus wordt beëindigd met de Oude Roldersklacht. Hierna geeft de senior het commando *Cantus ex!*, waarna het lo Vivat gezongen wordt terwijl de senior de zaal verlaat.

DE CLUBTAFEL

39. – De corona wordt gevormd door alle aanzittenden aan de clubtafel. Ze is samengesteld uit ouderejaars, schachten en eventuele gasten.

40. – De tafels staan geschikt in rijen, als een vork of als een rechthoek. Aan de ene kant staat de hoofdtafel, aan de andere kant is de schachtenbak. De corona wordt ingedeeld naargelang de behoeften van het moment.

41. – *Links* en *rechts* worden altijd geïnterpreteerd vanuit het standpunt van de hoofdtafel.

42. – De hoofdtafel staat vooraan en kijkt uit op de hele corona. De senior en de cantor zitten aan deze tafel. Andere leden kunnen aan deze tafel geplaatst worden uit praktische redenen (bv. ab-actis) of uit eerbetoon.

43. – Schachten van de club en de schachtenmeester plaatsen zich in de schachtenbak. Als er een club op bezoek is, bepaalt de voorzittende club of de bezoekende schachten aansluiten in de schachtenbak.

DE LEIDING VAN DE CANTUS

44. – De cantus wordt geleid door de senior. Wie deze rol op zich neemt, wordt door de praeses bepaald. Doorgaans leidt de praeses zelf de cantus, maar hier kan dus ook iemand anders voor aangeduid worden.

45. – Alle leden van de corona zijn onderworpen aan het woord van de senior en van de reglementen in de codex. De senior staat in voor een vlot, gestructureerd en amusant verloop van de avond. Hij bepaalt op een cantus wie er wat zingt, beveelt silentium, verleent colloquium, verbum of tempus en legt de straffen op. De senior gaat verantwoordelijk om met deze macht. Hij heeft de verantwoordelijkheid om de avond in goede banen te leiden.

46. – Enkel de senior staat boven de letter van deze codex: hij mag naar eigen goeddunken afwijken van de reglementen uit praktische of organisatorische redenen. Hier kan hij niet voor gestraft worden. Dit geldt niet voor reglementen die de macht van de senior beperken, zoals art. 72. Het onverantwoord inroepen van dit reglement om eigen fouten goed te praten, wordt aanzien als een gebrek aan integriteit. Als mea culpa kan de senior zichzelf een sanctie opleggen: de autosanctie.

47. – De senior kan zich tijdens de cantus laten bijstaan door een cantor, wiens functie het is om te waken over het behoud, het aanleren en het uitbreiden van de studentikoze liedereschat. Bij voorkeur is dit een rol die opgenomen wordt voor het hele academiejaar.

48. – De senior wordt door alle aanwezigen aangesproken met *senior*.

49. – Als de senior zijn plaats verlaat, stelt hij een vervanger aan: de senior ad interim. Deze plaatsvervanger wordt door de corona gewoon aangesproken met *senior* en fungeert als senior tot de eigenlijke senior zijn plaats weer inneemt.

50. – Elk commando van de senior moet onmiddellijk opgevolgd worden. Het niet opvolgen van een commando of het roepen van een onbevoegd commando wordt bestraft.

51. – De schachten richten nooit rechtstreeks het woord tot de senior. Ze richten zich steeds tot de schachtenmeester. Zo heeft de schachtenmeester de kans om de schachten te antwoorden zonder de cantus verder te verstoren.

52. – De schachtenbak valt onder het commando van de schachtenmeester, hoewel zijn macht ondergeschikt blijft aan de senior. De schachten volgen de commando's van de schachtenmeester onmiddellijk op.

53. – De schachtenmeester wordt door de schachten altijd aangesproken met *meester*.

54. – Als de schachtenmeester zijn plaats verlaat, stelt hij een vervanger aan: de schachtenmeester ad interim. Die fungeert dan als schachtenmeester tot de eigenlijke schachtenmeester zijn plaats weer inneemt.

55. – De senior, en eventueel de schachtenmeester, is in het bezit van een hamer. Commando's worden gebruikelijk voorafgegaan door een slag op de tafel met deze hamer.

HET SPREKEN

56. – Het colloquium valt buiten het zingen, de commando's en de speeches. Tijdens het colloquium wordt er naar hartenlust gepraat en (toe)gedronken. Commilitones kunnen ook het woord of een tempus personalis vragen. Het colloquium kan aangekondigd worden door de senior, maar gaat ook in na het beëindigen van een lied.

57. – De senior beëindigt het colloquium met het commando *Silentium!*, wat 'Stilte!' betekent. Enkel de senior mag het silentium onderbreken of beëindigen met de aankondiging van een lied, het verschaffen van het woord, het aankondigen van een tempus commune ... De corona respecteert de stiltes tijdens plechtigheden en speeches.

58. – Alleen de senior bepaalt wanneer het silentium, colloquium en tempus is.

59. – Verlangt een lid van de corona het woord, dan richt hij zich tijdens een colloquium tot de senior met de woorden *Senior, peto verbum!* De senior geeft toestemming met *Habes!* of weigert met *Non habes!* Om de vraag kracht bij te zetten, kan het de gewoonte zijn ze te ondersteunen met een gebaar: een V gevormd met beide handen. Schachten richten zich tot hun schachtenmeester. Die kan de vraag afwijzen met een *Non habes!* zonder oordeel van de senior. Als de schachtenmeester het moment juist acht, kan hij het woord voor de schacht vragen aan de senior met de woorden *Senior, peto verbum pro schacht [naam]!* De senior antwoordt hierop met *Habet!* of *Non habet!*

60. – Als de senior zich tot de corona richt, gebruikt hij *Commilitones*, ... als aanspreking. Ouderejaars en gasten gebruiken *Senior, commilitones*, ... Schachten beginnen met *Meester, commilitones*, ...

61. – Als een commilito zijn toespraak beëindigd heeft, richt hij zich tot de senior, zegt *Dixi!* en gaat vervolgens weer zitten. Schachten richten zich tot de schachtenmeester.

62. – De senior heeft te allen tijde het recht iemand het woord te ontnemen met het commando *Non habes!* of *Silentium!*

HET ZINGEN

63. – De senior kan naar eigen goeddunken een lied laten aanheffen door een of meer leden van de corona. De senior richt zich tot de aangeduide mensen en spreekt het commando *Surgite!* uit. Dit commando wordt beantwoord met *Surgimus!*, terwijl deze mensen rechtstaan. Er wordt ingezet op het commando *Ad cantandum verbum habes!* Als de aangeduide commilitones het lied niet correct (kunnen) inzetten, worden ze hierin bijgestaan door de cantor of andere door de senior aangeduide commilitones. De andere commilitones zingen pas mee na toestemming van de senior, op het commando *Omnes!*

64. – Elk lid van de corona mag zich aanmelden bij de senior voor een alleenzang. Schachten melden zich bij de schachtenmeester.

65. – Alle aanwezigen zingen mee naar eigen vermogen. Wie een lied niet (goed) kent, luistert en stoort de anderen niet.

66. – Elk lid van de club kent het lo Vivat, het Gaudeamus Igitur en het clublied uit het hoofd. Deze liederen worden met het gepaste respect gezongen: staand, met de hand op het hart en zonder hoofddekseel (met uitzondering van de bierpet). Er wordt tijdens deze liederen niet gepraat, gegeten, gerookt of gedronken.

67. – De schachtenmeester kan er, al dan niet op vraag van de senior, voor kiezen om de schachten de pagina van een lied te laten afkondigen. Dit doet hij met het commando *Schachten, de bladzijde!* Hierop staan de schachten recht en kondigen ze de pagina aan. Dit kan zo: *Bladzijde 176 – 1, 7, 6 – 6, 7, 1 – bladzijde 176!* Hierna gaan ze opnieuw zitten.

68. – De codex wordt na elk lied gesloten op tafel gelegd.

69. – De senior bepaalt welke strofen er gezongen worden. Hij mag naar eigen goeddunken strofen overslaan. De volgende strofe wordt dan aangekondigd door het commando *Ad sextam!*, waarbij sextam vervangen wordt door het gewenste rangtelwoord (zie lexicon op p. 30). Naar de laatste strofe wordt gesprongen met *Ad ultimam!*

70. – De senior kan een lied vroegtijdig beëindigen met het commando *Lied ex!*

HET DRINKEN

71. – Aan de clubtafel wordt bier gedronken. Andere dranken kunnen enkel gedronken worden met toestemming van de senior. Schachten vragen dit aan de schachtenmeester. Water moet te allen tijde beschikbaar zijn en moet geschonken worden aan hen die ernaar vragen.

72. – Niemand, zelfs de senior niet, heeft het recht of de macht om iemand boven zijn krachten te doen drinken.

73. – Elke aanwezige heeft één glas waaruit gedronken wordt. Opzettelijk kwistig omspringen met bier of het laten verschalen, wordt niet gedaan.

74. – De schachten voorzien de corona van drank. Men kan een lege kan boven het hoofd houden om de schachten op de hoogte te brengen dat ze bijgevuld moet worden.

75. – Tijdens het colloquium mogen commilitones elkaar toedrinken als erkenning van sympathie of kameraadschap. Dit gebeurt als volgt: De toedrinker heft zijn glas in de richting van de toegedronkene en drinkt toe met de woorden *Prosit [toegedronkene]!* De toegedronkene heft op zijn beurt het glas en antwoordt met de woorden: *Prosit [toedrinker]!* De toedrinker drinkt een aantal slokken van zijn glas, de toegedronkene drinkt een gelijke hoeveelheid. Tot slot heffen de toedrinker en de toegedronkene in stilte hun glas in elkaars richting.

76. – Men mag niet meer dan één persoon tegelijk toedrinken.

77. – De senior kan enkel toegedronken worden door huidige praesides of door prosenioren van de eigen club. Hetzelfde geldt voor de cantor, maar dan met cantores en procantores van de eigen club, en voor eventueel andere aanzittenden van de hoofdtafel.

78. – Schachten mogen enkel andere schachten in de schachtenbak toedrinken.

79. – Ontgroende leden mogen aan de senior vragen om een heildronk uit te brengen aan een of meerdere personen. Hiervoor is toestemming van de senior vereist.

80. – Enkel de senior heeft het recht om de hele corona toe te drinken. Dit doet hij met de woorden *Prosit corona!* De corona staat recht en repliceert: *Prosit senior, prosit corona!* Schachten richten zich tot hun meester met *Prosit meester, prosit corona!* De senior kan hierna een (maximaal) te drinken hoeveelheid aanduiden (2 vingers, ad libitum, ad fundum ...). De corona herhaalt dit niet. Hierna wordt er samen gedronken, waarna de corona weer gaat zitten.

81. – Tijdens plechtigheden wordt er enkel gedronken op commando van de senior of als de liedtekst dit voorschrijft.

HET PAUZEREN

82. – Tijdens de cantus wordt er op geregelde tijdstippen een tempus commune gehouden. Tijdens deze algemene pauze worden de regels van de cantus tijdelijk opgeschort. Men mag de clubtafel verlaten en is vrij in doen en laten. Het tijdstip en de duur van de tempus wordt door de senior bepaald.

83. – De senior kondigt de tempus commune aan met de woorden *Cantus ex, tempus in!* Na afloop van deze tempus moeten de leden van de corona zich terug op hun plaats bevinden. Het einde van een tempus commune wordt duidelijk door de senior aangekondigd met de woorden *Tempus ex, cantus in!*

84. – Een enkele commilito kan een korte persoonlijke pauze, een tempus personalis, aanvragen. De commilito richt zich tijdens het colloquium tot de senior met de woorden *Senior, peto tempus personalis!*, waarop de senior de tempus verleent of weigert met respectievelijk *Habes!* of *Non habes!* Schachten richten zich tot hun schachtenmeester. Om praktische redenen kan de senior bepalen dat deze vraag versterkt wordt door een handgebaar van de commilito: hier zou dat een T voor een tempus kunnen zijn.

HET STRAFFEN

85. – Als iemand zich misdraagt of de regels schendt, heeft de senior het recht om de persoon in kwestie een sanctie op te leggen. Hij wordt op zijn fout gewezen en wordt geacht zijn gedrag te corrigeren.

86. – De senior mag de volgende straffen opleggen: het in de kan sturen, ludieke drankstraffen, het bierimpotent verklaren en het moeten verlaten van de cantus.

87. – Het in de kan sturen is een korte sanctionering die opgelegd wordt bij kleine tekortkomingen: praten tijdens het zingen of het silentium, zijn plaats verlaten ... Deze korte straf hindert het verloop van de cantus niet. De senior geeft het commando *[Gestrafte], in de kan!* Hierna staat de gestrafte recht, groet (*Prosit senior, prosit*

corona!) en drinkt totdat de senior *Satis!* zegt. De gestrafte gaat dan weer zitten. Er wordt niet meer dan 1 glas gedronken. In plaats van *In de kan! — Satis!* kan de senior ook op voorhand de te drinken hoeveelheid meegeven, bijvoorbeeld [*Gestrafte*], *ad fundum!* of [*Gestrafte*], *3 vingers!*

88. – Bij een ludieke drankstraf kan de gestrafte gevraagd worden voor te komen om op een creatieve manier te drinken. De senior geeft hier instructies voor, waarna de gestrafte groet (*Prosit senior, prosit corona!*) en de straf uitvoert. Van de senior wordt verwacht hierbij een redelijke, veilige en gemoedelijke sfeer te behouden.

89. – De senior kan op elk moment iemand bierimpotent verklaren als zijn gedrag aantoonde dat verder drinken geen goed idee is. Deze persoon mag geen bier meer drinken tot deze straf opgeheven wordt. Heildronken en dergelijke worden dan met non-alcoholische dranken volbracht.

90. – Bij zeer ernstige inbreuken op de reglementen of de goede orde kan de senior iemand verplichten de cantus te verlaten. Dit doet hij door een cantus ex uit te spreken met de woorden [*Gestrafte*], *cantus ex!* Deze straf kan beperkt worden in de tijd, bijvoorbeeld tot de volgende tempus.

91. – Door de senior opgelegde straffen moeten onmiddellijk uitgevoerd worden. Daarna kan de gestrafte het woord vragen om zich te verdedigen (behalve als hij cantus ex gekregen heeft).

92. – De senior blijft altijd redelijk en proportioneel in zijn strafmaat. Hij gebruikt zijn macht verantwoord en met gezond verstand. Drankstraffen opleggen omdat iemand de regels schendt uit dronkenschap is daar geen voorbeeld van. Drankstraffen opleggen tot braken toe is er evenmin een voorbeeld van.

93. – De schachtenmeester kan zonder overleg met de senior de schachten in de kan sturen en bierimpotent verklaren. Bij grotere straffen wendt hij zich tot de senior.

PLECHTIGHEDEN

SALAMANDER

De salamander is een heildronk. Het is een studentikoos eerbetoon van de club aan een aan- of afwezige persoon. Hij kan ook uitgevoerd worden als viering of herdenking van een memorabele gebeurtenis. Een salamander is geen straf of drankspel.

Voor het begin van de salamander worden de glazen gevuld.

Het salamandercommando wordt door de senior gegeven, tenzij hij een ander lid aanduidt. Het gaat als volgt:

Senior: Silentium! Klaar voor de salamander op het heil van [...]!
 Ad exercitium sanctissimi salamandris, omnes commilitones, surgite!
 (*Levate pocula* als de corona al rechtstond)

De corona staat recht, heft het glas en antwoordt: *'Surgimus!' ('Levamus!' als de corona al rechtstond)*

Senior: Laat ons drinken, commilitones!

De senior is hier vrij om met enkele korte, krachtige slagzinnen de prestatie te omschrijven die met de salamander geëerd wordt. De commilitones kunnen dit beamen door het glas te heffen en te juichen.

Bijvoorbeeld:

Op het lustrum van onze club!
Op de prosenioren die mij voorgingen!

...

of:

Laten we drinken op onze schildophanging!
Dat ons schild nog jaren mag hangen!

...

De senior kan eventueel het woord geven aan anderen, die de heildronk op gelijkaardige manier verder aanvullen.

Senior: Breng het glas ter hoogte van de studentikoze gedachte!
 Het glas wordt ter hoogte van het voorhoofd gebracht.

Van ons jeugdig liedminnend hart!
Het glas wordt ter hoogte van het hart gebracht.

Van de neus: snuif de lekkere geuren!
Het glas wordt aan de neus gebracht.

Van de bovenste lip: een kus tot afscheidsgroet!
Het glas wordt gekust.

Van de onderste lip!
Het glas wordt aan de onderste lip gehouden.

Waar is de brand?

Corona: Hier!

Senior: Waar zijn de pompiers?

Corona: Hier!

Senior: Zijn de spuiten klaar?

Corona: Ja!

Senior: Spuit dan op het commando van drie! Eén, twee, drie!

De glazen worden ad fundum gedronken. Met de lege glazen wordt op de tafel getrommeld tot, op bevel van de senior, de gehele corona samen het glas op de tafel slaat. Als de glazen op de tafel staan, zingt de corona.

Corona: Ja, dat voelen wij (bis)
Aan ons hartje (bis)
Ja, dat voelen wij (bis)
Aan ons jeugdig hartje
En 't is al jarenlang bekend]
Dat alles zwicht voor de student] (bis)

Senior: Salamander ex!

SCHACHTENDOOP

Kandidaat-leden worden als schacht opgenomen in de club door hen te dopen. De concrete uitwerking van de doop ligt in de handen van de club. Doorgaans doorstaan de schachten een reeks proeven of vragen opgesteld door het praesidium. Dit gebeurt eventueel in samenwerking met de ouderejaars van de club.

Tijdens de rituele doop (vaak tijdens een cantus) kan de schachtenmeester de schachten apart of in groep een eed laten afleggen en een doopritueel laten ondergaan. Tot de schachten hun lint krijgen, verloopt dit in een gemoedelijke, ludieke sfeer. Het kan bijvoorbeeld als volgt verlopen:

Terwijl de zaal verlicht is met kaarslicht, wordt het schild of de vlag naar de hoofdtafel gedragen door de schachtenmeester. Voor elke knielende schacht wordt een gevuld glas bier gezet. Hierna laat de schachtenmeester hen trouw zweren door de eed van de club op te zeggen. Het wordt aangemoedigd dat de club deze eed aanpast door er clubspecifieke referenties in te verwerken. De schachtenmeester leest per zinsnede voor. De schachten herhalen.

Schachtenmeester:

Als nederige schacht treed ik aan.

Ik volg de leer van de club in lief en leed onder het voorbeeld van [naam schachtenmeester].

Als trouwe discipel zal ik de wijsheid tot mij nemen via het glas.

Mijn kennis zal ik verspreiden met het lied.

Mijn trouw zal ik tonen door het dragen van uw kleuren.

Met dit gebaar beloof ik mijn toewijding aan [naam club].

Menante sine avante.
Menuor de sine avorde.
Mipinte sine aupinte.
Hicut stunt asit Stuin³.

Zo word ik schacht.
Ik zal dat zijn tot ik waardig bevonden ben om ontgroend te worden.

De schachtenmeester legt een theelepeltje zout op de tong van de schachten en zegt:

Schachten, sta op en drink jullie glas leeg in één teug. Ad fundum!

De schachten drinken hun glas leeg.

Schachtenmeester:

In mijn hoedanigheid als schachtenmeester aanvaard ik, [naam schachtenmeester], jou, [naam schacht], als schacht bij [naam club].

Ego te recipio in civitatem amicitiae et in locum fidelitatis!

De peters⁴ krijgen het clublint van de schachtenmeester. Ze hangen het over de linkerschouder van hun schacht.

Schachtenmeester:

Jullie dragen nu de kleuren van [naam club]. Ze vertegenwoordigen ons, onze waarden en de intenties waarmee alle andere commilitones deze kleuren dragen. Draag ze daarom met eer en fierheid. Draag er zorg voor, zoals je zorg zult dragen voor onze club. Leg je hand op het schild (de vlag) van onze club en zeg mij na.

De schachtenmeester leest voor. De schachten herhalen.

Ik beloof mij in te spannen om een waardige schacht van [naam club] te zijn.

De schachtenmeester omhelst de schachten. Hierna heft de corona de eerste strofe van het clublied aan terwijl de schachten op een gepaste plaats aan de schachtentafel gaan zitten.

³ Mijn handen zijn uw handen. Mijn woorden zijn uw woorden. Mijn pinten zijn uw pinten. Ik houd stand als het Steen.

⁴ Als er geen peter (aanwezig) is, doet de schachtenmeester dit zelf.

ONTGROENING

Door de ontgroening wordt een schacht opgenomen als volwaardig lid van de club. Ontgroend worden is niet vanzelfsprekend. Het is een privilege. De voorwaarden waaraan voldaan moet worden voor een schacht de eer krijgt ontgroend te worden, zijn in te vullen door de club.

In tegenstelling tot de doop, verloopt de ontgroening geheel plechtig. Ze kan bijvoorbeeld als volgt verlopen:

Bij het begin van de ontgroening krijgt de schachtenmeester het woord. Hij spreekt de schachten toe.

Schachtenmeester:

Schachten! Jullie worden zo dadelijk ontgroend.
Een ontgroening bij [naam club] is niets om licht over te gaan. Dat is iets dat verdiend moet worden. Iets dat je verdiend hebt. Jullie hebben veel beproevingen doorstaan. Het wordt tijd dat we jullie daarvoor belonen. Straks zijn jullie volwaardig lid van [naam club]. Wees trots op haar kleuren zoals jullie dat ook als schacht waren. De kleuren beschamen, is de club beschamen, vergeet dat nooit.

Hierna leidt de schachtenmeester de schachten tot aan de hoofdtafel, waar het schild of de vlag opgesteld is. De schachten knielen en met de rechterhand omhoog en de linkerhand op het schild of de vlag herhalen ze luid en duidelijk de praeses.

Praeses:

Ik beloof [naam club] steeds trouw te zijn.
Mee te bouwen aan haar toekomst.
Mee te bouwen op haar verleden.
Ik zal [naam club] nooit beschamen.
Haar beschermen tegen wie dat wel doet.
Ik zal vreugde en leed met haar delen.
Ik beloof voor alle commilitones een trouwe vriend en ware broeder te zijn.

De schachten halen hun hand van het schild (de vlag) en herhalen niet meer.

Praeses:

Ik, [naam praeses], praeses van [naam club], heb de eer en het genoegen jullie als volwaardig lid te mogen ontvangen binnen onze club.

Ex autoritate et dignitate mea, te commilitonem nomino, nominatum declaro, declaratum proclamo!

Het clublint van de schachten wordt van hun schouder gehaald door hun peter⁵. Die overhandigt het aan de praeses, die samen met de peter het clublint over de rechterschouder van de ontgroende schacht hangt. Zowel de praeses als de schachtenmeester omhelzen hierna de schacht. De ontgroende schachten nemen plaats bij de ouderejaars in de corona.

⁵ Als er geen peter (aanwezig) is, doet de schachtenmeester dit zelf.

Als de schachtenmeester geen schachten meer onder zijn hoede heeft, geeft hij het lint dat over zijn linkerschouder hing aan de praeses. Hij gaat zitten bij de andere ouderejaars. Er is geen schachtenbak meer.

Na de ontgroening klinkt het clublied. Tot slot kondigt de praeses de salamander aan ter ere van de ontgroende leden.

DE OVERDRACHT VAN DE PRAESES

Op het einde van het academiejaar wordt de macht overgedragen aan de volgende praeses (en bij uitbreiding ook het volgende praesidium). Dit gebeurt tijdens de laatste cantus van het academiejaar. Na deze overdracht wordt de cantus verder voorgezeten door de nieuwe praeses.⁶

De overdracht is een formeel moment. Na een toespraak van de aftredende praeses wordt de nieuwe praeses naar de hoofdtafel gevraagd om een eed af te leggen. Hij knielt en legt een eed af. Dat verloopt bijvoorbeeld als volgt:

Praeses:

[naam opvolger], [naam club] is opgericht in [oprichtingsjaar]. Je staat op het punt om in de voetsporen te treden van [naam oprichter], mezelf en alle prosenioren die het vuur van onze club hebben laten branden.⁷

Zweer je je met ijver en doorzettingsvermogen in te spannen om [naam club] te laten leven, groeien en bloeien?

Opvolger:

Ja, dat zweer ik.

Daarna neemt de praeses het praeseslint van zijn schouder, hangt het over de rechterschouder van zijn opvolger en zegt:

Ik, [aftredende praeses], tred, met deze corona als getuige, af als praeses van [naam club]. [Nieuwe praeses], ik overhandig je dit lint als teken van vertrouwen en benoem je zo tot mijn opvolger.

Ex autoritate et dignitate mea, te seniozem nomino, nominatum declaro, declaratum proclamo!

De nieuwe praeses krijgt de commandohamer van zijn voorganger, omhelst hem en gaat aan de voortafel zitten terwijl het clublied gezongen wordt. Hierna spreekt hij kort de corona toe. De praeses kan op dit moment een nieuwe cantor aanstellen. Ten slotte kondigt hij een salamander aan ter ere van de afgetreden praeses.

⁶ In de praktijk loopt het mandaat van het praesidium tot het einde van het academiejaar.

⁷ De prosenioren kunnen hier eventueel bij naam genoemd worden.

DE ZWANENZANG

De commilitones die afgestudeerd zijn, nemen als student, niet als clublid, afscheid op de daarvoor bestemde cantus.

De praeses houdt een toespraak tot de laatstejaars, die daarna, ieder om de beurt, een korte afscheidsspeech houden. Deze speechen worden afgewisseld door liederen.

Ten slotte zingen de laatstejaars samen het Ruiterslied (zie pagina 42) bij kaarslicht. Vooraf worden hun glazen gevuld, die volgens het lied in drie slokken leeggedronken worden.

LEXICON

Ad cantandum verbum habes Je hebt het woord om te zingen.

Zie habes.

Ad fundum tot op de bodem

Het glas wordt leeggedronken.

Ad libitum naar believen

Ad libitum drinken: Je drinkt zoveel je wilt.

Ad libitum zingen: Je zingt wat je wilt (vrije versies).

Ad sedes op stoel

Je moet gaan zitten.

Ad tertiam naar de derde

Je springt naar de derde strofe van het lied.

De eerste rangtelwoorden zijn:

- 1ste: Ad primam	- 11de: Ad undecimam
- 2de: Ad secundam	- 12de: Ad duodecimam
- 3de: Ad tertiam	- 13de: Ad tertiam decimam
- 4de: Ad quartam	- 14de: Ad quartam decimam
- 5de: Ad quintam	- 15de: Ad quintam decimam
- 6de: Ad sextam	- 16de: Ad sextam decimam
- 7de: Ad septimam	- 17de: Ad septimam decimam
- 8ste: Ad octavam	- 18de: Ad octavam decimam
- 9de: Ad nonam	- 19de: Ad nonam decimam
- 10de: Ad decimam	- 20ste: Ad vicesimam

Verder is er nog:

- Ad ultimam: naar de laatste strofe

- Ad penultimam: naar de voorlaatste strofe

Boemelen in zijn eentje de kroegen aflopen, in tegenstelling tot rollen

Wordt gedaan door een boemelaar.

Commilito lid van de club

Meervoud: commilitones

Corona 1. de clubtafel 2. alle aanwezigen aan de clubtafel
Bestaat uit de hoofdtafel, ouderejaars en gasten, en schachtenbak.

Dixi Ik heb gesproken.
De voltooid verleden tijd van het werkwoord *dicere*.
Zeg je over jezelf dat je klaar bent met spreken, dan zeg je *Dixi* (Ik heb gesproken). Zeg je dat iemand iets gezegd heeft of klaar is met spreken, dan zeg je *Dixit* (Hij heeft gesproken).

Gilde oude naam voor een studentenclub

Habes Jij hebt.
De tweede persoon enkelvoud van het werkwoord *habere*.
De volledige vervoeging is als volgt:

- Habeo: ik heb
- Habemus: wij hebben
- Habes: jij hebt
- Habetis: jullie hebben
- Habet: hij/zij heeft
- Habent: zij hebben

Naargelang wie je iets verleent (*tempus, verbum ...*), gebruik je een andere vorm. Geef je iemand toestemming: *Habes*. Geef je een schacht toestemming op vraag van de schachtenmeester: *Habet*. Meerdere mensen mogen beginnen te zingen: *Ad cantandum verbum habetis*.

Kring studentenvereniging voor de studenten van een studierichting, faculteit of departement

Levate pocula Hef de beker op. (tegen meerdere mensen)
Het Latijn onderscheidt een gebiedende wijs in het enkelvoud en in het meervoud. Richt je je tot één persoon, dan zeg je *Leva poculum!* Beantwoord met *Levamus!* (Wij heffen op) of *Levo!* (Ik hef op).

Rollen samen op café gaan, een studentikoze kroegentocht
Zelfstandig naamwoord: *rolling*
Persoon: *rolder*

Surgite Sta recht. (tegen meerdere mensen)
Voor een enkele persoon wordt dit *Surgi!*
Beantwoord met *Surgimus!* (Wij staan recht) of *Surgo!* (Ik sta recht).

Satis genoeg
Je mag stoppen (met drinken).

Vulgo bijgenaamd
Bv. om een clubnaam aan te duiden: *Ego Jan Dierckx, vulgo Pee ...*
In briefwisseling kan dit afgekort worden: *Akim Willems v. Herr W.*